

Mindez nem kevesebbet jelez, mint azt, hogy Kocsis Zoltán élete minden tevékenységében – előadóként is – alkotó volt. Művészete mindnyájunk számára nyomatékosította, hogy az interpretáció: teremtés. Ő maga pedig valóban a teremtő szellemű muzikusok egyikeként dolgozott. Ezt a világra segítő, magasrendű ösztönt élhette ki nagyszerű hangszereléseiben, kutatói intellektusról tanúskodó Bartók-, Debussy-, Rachmaninov- vagy épp Richard Strauss-előadásaiban. Nyitott és befogadó szellemű értékrendjében Bachtól Cage-ig a teljes zenetörténet helyet talált, legendás munkabírást, kivételes memóriáját és maximalizmusát sokszor megtapasztalhattuk. Tudott kemény lenni, ha úgy érezte, hogy értetlenül vagy kicsinyesen akadályozzák munkájában, de türelemmel és megértéssel dolgozott együtt azokkal is, akiknek az övénél szerényebb tehetséget adott a sors. Soha nem vált önmaga szobrává, közvetlen volt és természetes – egy nagy művész, akit mindenki, akivel csak dolga akadt, tegezve Zolinak szólíthatott.

Életének utolsó, nagy évtizedét élte meg a Müpában, ahol magadatott számára a rég áhított, világszínvonalú koncertterem. Mi pedig, akik mellette és vele dolgoztunk, élvezhettük tíz éven át a boldog szüret ízesebbnél ízesebb gyümölcseit. A Müpa falai között hozta létre legnagyobb szimfonikus produkcióit, itt valósította meg legimpozánsabb oratorikus terveit – és legnagyobb örömeinkre itt válhatott termékeny és invenciózus operakarmesterré. Sokan észrevették, elmondták, megírták: hatvannégy évesen ment el, akárcsak legfőbb művész-eszménye, Bartók. Hozzátehetjük: ő is „tele poggyással”, hiszen rengeteg terve, munkája marasztalta volna még. Ugyanakkor a pályája során felhalmozott értékekre gondolva joggal érezhetjük úgy: Kocsis Zoltán munkássága félbeszakítva is hiánytalan egész. Bár ő maga már nem lehet köztünk, életműve velünk marad, erős és tartós szellemi és erkölcsi fogódzóként.

Eötvös Péter

KOCSIS ZOLTÁNRA EMLÉKEZVE

Fiatalkorunkban „kortársak” voltunk, de a későbbi években a zenei érdeklődésünk különböző irányba vezetett. Úgy láttam, hogy Zolit a XX. század zenéjében inkább a század eleje foglalkoztatta, engem pedig a folyamat, a folytatás, az élő kortárs szerzők. Ezért az utolsó években nagyon ritkán találkoztunk, de úgy gondolom, hogy ennek ellenére kölcsönös érdeklődéssel figyeltük egymás munkáját.

Közvetlen kapcsolatunk a '80-as évek legvégén volt, amikor Kurtág nekünk írta a *...quasi una fantasia...* című művét, „Kocsis Zoltánnak és Eötvös Péternek ajánlva”, amelyet aztán Zolival közösen adtunk elő különböző európai koncerttermekben. Sajnálom, hogy ebből sohasem készült olyan felvétel, ahol mi együtt játszottunk.

Az egyetlen közös felvételünket a Hungaroton készítette 1988-ban, a Stravinsky: *Les noces*-ban Zoli zongorázott és én vezényeltem.

Nagyon szerettem a precizitását, az energiáját, a sokoldalúságát. Pontosan emlékszem pár zongoraestjére, nekem a legszebben ő játszott Debussyt, Schubertet, Bartókot...